

Вовк Неля Павлівна

кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри безпеки об'єктів будівництва та охорони праці
Черкаського інституту пожежної безпеки
Імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
nelivvovk@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-6601-7030>

Дишкант Олена Володимирівна,

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри інновацій, інформаційної діяльності
в освіті та навчання за міжнародними проектами
інституту державного управління і наукових досліджень
з цивільного захисту
cpz_ros@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-9561-8097>

Тесленко Олександр Миколайович

начальник відділу моделювання пожеж і надзвичайних ситуацій
науково-дослідного центру протипожежного захисту
інституту державного управління
і наукових досліджень з цивільного захисту
renderlex@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1003-8876>

Уявлення про гендерну рівність в службі цивільного захисту (на прикладі курсантської молоді ЗВО ДСНС України)

Анотація

Статтю присвячено вивченню уявлень про гендерну рівність в службі цивільного захисту (на прикладі курсантської молоді закладів вищої освіти Державної служби України з надзвичайних ситуацій). Гендерна рівність на сьогодні є досягненням рівних прав людини між чоловіками та жінками в трудових, сімейних та інших правових відносинах, а також вирівнювання їх ролей в суспільстві загалом, подолання сексизму та інших видів дискримінації. Згідно гендерного профілю Україна займає 52 місце серед 162 країн з індексом гендерної нерівності 0, 234. Досягнення гендерної рівності є ключовим елементом у реалізації місії Ради Європи, сутність якої полягає у захисті прав людини, підтримуванні демократії та забезпеченні принципу верховенства права. Гендерна рівність передбачає рівні права для жінок і чоловіків, та їх однакову значущість, можливості, обов'язки та участь у всіх сферах суспільного й особистого життя.

Упровадження принципу гендерної рівності є одним з пріоритетів в системі ДСНС України, саме тому мета статті полягає у дослідженні уявлень про гендерну рівність у представників системи органів та підрозділів ДСНС України, а саме жінок та дівчат, які на сьогодні проходять службу в органах і підрозділах служби цивільного захисту ДСНС України, на прикладі курсантської молоді ЗВО ДСНС України.

Для досягнення мети використовувались теоретичні методи (аналіз науково-дослідних джерел, синтез результатів дослідження, порівняння та узагальнення наукових даних), емпіричні (авторський опитувальник вивчення уявлень про гендерну рівність курсанток ЗВО ДСНС України) та методи математичної статистики для обробки даних.

В результаті з'ясовано, що на даний час дійсно існують питання щодо забезпечення гендерної рівності в системі ДСНС України. Опитування курсантської молоді показало, що трапляються випадки проявів гендерної нерівності і дискримінації під час навчального процесу в ЗВО ДСНС України, але існує тенденція до їх зниження з року в рік. Зокрема, першокурсниці набагато рідше зустрічались з подібними проявами, ніж курсантки старших курсів. Перебування в навчальному колективі ЗВО ДСНС України істотно впливає на переконання курсантів та на їх уявлення про світ.

Це обумовлено не лише структурою навчального процесу, але й психологічними особливостями юнацького віку. Даний факт можна використовувати для формування позитивного ставлення до гендерної рівності ще на початку навчання і служби в ДСНС, що, в свою чергу, буде поступово змінювати ставлення всієї системи до даного принципу та сприятиме формуванню певних тенденцій. Наступними напрямками наукового пошуку визначено дослідження впливу особистісних якостей курсанток ЗВО ДСНС України на особливості їхніх уявлень про гендерну рівність.

Ключові слова: *гендерна рівність, уявлення про гендерну рівність, уявлення про себе, гендерна нерівність.*

Vovk Nelia,

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor, Cherkasy Institute of Fire Safety
named after Chernobyl Heroes
of the National University of Civil Defence of Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-6601-7030>
18034, Cherkassy, Onoprienka, 8.

Dyshkant Olena,

Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor,
Department of innovations, information activity in education
and training on international projects,
Institute of Public Administration and Research in Civil Protection,
03039, Kyiv, Str. Vishgorodska, 21,
<https://orcid.org/0000-0001-9561-8097>

Teslenko Oleksandr

Graduate, Lieutenant colonel of the Civil Defense Service,
Head of the Fire and Emergency Modeling Department
of the Fire Protection Research Center,
Institute of Public Administration and Research in Civil Protection,
03039, Kyiv, Str. Vishgorodska, 21,
<https://orcid.org/0000-0002-1003-8876>.

Ideas about the gender equality in the civil defence service (on the example of cadets of higher education establishments of the State Emergency Service of Ukraine)

Abstract

The article is devoted to the study of ideas about the gender equality in the civil defence service (on the example of cadets of higher education establishments of State Emergency Service of Ukraine). The gender equality today is the achievement of equal human rights between men and women in the labor, family and other legal relations, as well as the equalization of their roles in society, the overcoming of sexism and other forms of discrimination. According to the gender profile Ukraine ranks the 52nd place among the 162 countries with a gender inequality index of 0.234. The gender equality is a key element in the Europe Council mission, the main idea of which is to protect the human rights, to uphold democracy and rule of law. The gender equality specifies equal rights for women and men, and their equal importance, opportunities, responsibilities and participation in all spheres of public and private life.

The implementation of the principle of gender equality is one of the priorities in the system of the State Emergency Service of Ukraine, that's why the aim of the article is to study the ideas of gender equality among the representatives of State Emergency Service of Ukraine, namely women and girls who are currently serving in the civil defence service of State Emergency Service of Ukraine, on the example of cadets of higher education establishments of State Emergency Service of Ukraine.

To achieve this goal such methods were used: theoretical methods (analysis of research literature, synthesis of the research results, comparison and generalization of scientific data), empirical (the author's

questionnaire to study ideas about the gender equality of cadets of higher education establishments of State Emergency Service of Ukraine) and methods of mathematical statistics for data processing.

As a result, it was found out that today there are really issues of gender equality providing in the system of the State Emergency Service of Ukraine. A survey of cadets showed that there are cases of gender inequality and discrimination during the educational process in the establishments of higher education of State Emergency Service of Ukraine), but there is a tendency of their reducing from year to year. In particular, the cadets of first year of study have such situations much rarely than cadets of senior courses. Studying in the establishments of higher education of State Emergency Service greatly influence on the beliefs of cadets and their perception of the world. It is explained not only by the structure of the educational process, but also by the psychological peculiarities of teenage years. This fact can be used for creating of positive attitude towards gender equality from the beginning of studying and serving in the State Emergency Service, which, in turn, will gradually change the attitude of the whole system to this principle and contribute to the formation of certain trends. The next directions of scientific research are the study of the influence of the personal qualities of cadets of the establishments of higher education of State Emergency Service of Ukraine on the peculiarities of their ideas about the gender equality.

Key words: *gender equality, ideas about gender equality, self-image, gender inequality.*

Вступ. У надскладний період для нашої держави та населення України з поміж нагальних проблем актуальною є проблема забезпечення прав. На сьогодні гендерна рівність є досягненням рівних прав людини між чоловіками та жінками в трудових, сімейних та інших правових відносинах, а також вирівнювання їх ролей в суспільстві загалом, подолання сексизму та інших видів дискримінації. Згідно гендерного профілю Україна займає 52 місце серед 162 країн з індексом гендерної нерівності 0, 234. В Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки зазначається, що досягнення гендерної рівності є ключовим елементом у реалізації місії Ради Європи, суть якої полягає у захисті прав людини, підтримуванні демократії та забезпеченні принципу верховенства права, та зазначається, що «гендерна рівність передбачає рівні права для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців, а також їх однакову значущість, можливості, обов'язки та участь у всіх сферах суспільного й особистого життя».

Сьогодні впровадження принципу гендерної рівності є одним з пріоритетів в системі ДСНС України. Із прийняттям закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» у 2005 р., ратифікації резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» та розробці ряду інших нормативних та законодавчих актів в Україні розпочалася системна розбудова національного механізму утвердження гендерної рівності. В сучасних умовах суспільного розвитку жінки все частіше залучаються до специфічних видів діяльності, які традиційно вважалися чоловічими. Забезпечення гендерної рівності на сьогодні стає серйозним ресурсом економічного та соціального розвитку та безпеки в Україні.

Ряд стратегічних цілей із забезпечення гендерної рівності викладено у Національному плані дій із виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року, зокрема, мова йде про рівноправність у прийнятті рішень, у запобіганні та розв'язанні конфліктів, захист від насильства, створення гендерночутливої системи ідентифікації безпекових викликів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Звертаючись до нормативно-правової бази, передусім до міжнародних стандартів, варто зазначити, що міжнародні стандарти гендерної рівності впливають із тлумачення правового статусу людини.

Гендерна рівність, згідно Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023, передбачає рівні права для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців, а також їх однакову значущість, можливості, обов'язки та участь у всіх сферах суспільного й особистого життя.

Відповідно до Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» гендерна рівність як принцип полягає в тому, щоб вивчити і усунути всі соціальні бар'єри, що заважають людині проявитися як особистості, а також створити рівні соціальні можливості для реалізації жінок та чоловіків у всіх сферах життєдіяльності залежно від особистого вибору людини. Там само знаходимо, що «гендерна рівність – рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства» (ст. 1 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»).

Сайт Національної соціальної сервісної служба України містить таке тлумачення досліджуваного поняття: «Гендерна рівність означає, що всі людські істоти мають свободу для

розвитку своїх особистих здібностей та свободу вибору без обмежень, пов'язаних із жорстко закріпленими гендерними ролями. Тобто різна поведінка, прагнення та потреби жінок і чоловіків враховуються, оцінюються й підтримуються рівним чином» (Європейська Комісія, 2004). Там само знаходимо, що «рівність не означає, що жінки та чоловіки стануть однаковими, але права, обов'язки та можливості жінок і чоловіків не залежатимуть від того, народилися вони жінками чи чоловіками. Рівність між жінками та чоловіками розглядається як питання прав людини та як необхідна умова і показник сталого людиноцентричного розвитку».

Проблемам забезпечення гендерної рівності в нашій державі, її інституціях та у різних сферах суспільного життя присвячено праці І. Андрусак, М. Крочук, Т. Марцинюк, О. Мірошніченко, О. Уварової, К. Дайнеко, К. Левченко, О. Мартиненко, І. Грицай, Б.-Ю. Івченко, Ю. Гончарової, Н. Лях, О. Дрозда, Н. Камінської, С. Чернявського, О. Перунової, Н. Аніщук, Н. Болотіної, В. Довженко та ряду інших.

На сьогодні, розглядаючи проблеми становлення та забезпечення гендерної рівності, вважаємо необхідним провести дефінітивний аналіз досліджуваного явища та його тлумачення як вітчизняними, так і зарубіжними вченими.

У роботах Марти Крочук визначено, що гендерна рівність є складовою загального принципу рівності, який в свою чергу охоплює рівність прав, можливостей, забезпечення рівних умов для реалізації прав та можливостей, гендерну симетрію; визначає однаковий правовий статус особи в суспільстві; стверджує основні права особи-жінки та особи-чоловіка (Крочук, 2011, с. 465).

На думку Богдани-Юлії Івченко, гендерна рівність визначається одним з основних аспектів загальнолюдського принципу рівності, що безпосередньо пов'язаний із правовим статусом людини та громадянина як з центральним інститутом права (Івченко, 2013, с. 52-59).

В роботах Ольги Мірошніченко розглянуто генезу даного явища. На думку вченої, поняття гендерної рівності виникло на хвилі рівності прав чоловіка й жінки. Дослідниця вважає неприпустимим сприймати за рівність однаковість, оскільки гендерні ролі не однакові за соціальним змістом, але потребують рівності в правових гарантіях реалізації можливостей різних статей. Концептуальною основою гендерної рівності є заперечення єдності стандарту без урахування гендерних відмінностей і заперечення чоловічого стандарту, як універсального. В зв'язку з цим створено категорію прав людини-жінки. Це стало кроком до врахування специфіки статі, як визначального чинника для всього комплексу прав людини. Ядром принципу рівності статей вчена вважає визнання статевої особливості індивіда, конструювання суб'єкта права в його гендерному вимірі, тобто надання можливості реалізувати гендерну роль без обмеження загальносоціального статусу (Мірошніченко, 2011, с. 694).

На думку О. Уварової та К. Дайнеко, гендерна рівність є однією з умов забезпечення суспільного розвитку. В цілому реальна, а не формальна рівність визнається однією з найбільш важливих цінностей демократичного суспільства, зобов'язання щодо забезпечення якої закріплене міжнародними нормами й стандартами у сфері прав людини (Уварова, Дайнеко, 2019).

У роботі К. Б. Левченко та О. А. Мартиненко, яка присвячена гендерній рівності у системі МВС України, знаходимо таке тлумачення: «гендерна рівність – це правовий принцип, який включає в себе як законодавче закріплення рівних прав суб'єктів незалежно від статі, так і систему юридичних та інших гарантій щодо реалізації цієї рівноправності» (Левченко, Мартиненко, 2008).

Ірина Андрусак визначає гендерну рівність як довгостроковий наслідок відсутності дискримінації за ознакою статі людини. На думку вченої, це може стосуватися законів, політики, можливості розподілу ресурсів або благ, доступу до послуг тощо. Дана концепція визнає, що жінки й чоловіки мають різні потреби і що ці відмінності повинні бути визначені та звернені в манеру, яка випрямляє дисбаланс між статями (Андрусак, 2017). Отже, до питання гендерної рівності відносимо справедливість у розподілі прав і обов'язків між жінками та чоловіками.

Гендерна рівність, на думку Ірини Грицай, – це правове становище, гарантування будь-яким особам незалежно від статі можливості однакової реалізації своїх прав, бажань, задумів, утілення ідей, учинення дій, отримання гендерно-незалежних результатів праці, професійної, громадської, політичної діяльності тощо (Грицай, 2018, с. 14).

Ряд наукових робіт про гендерну нерівність у нашому суспільстві та протидію даному явищу, про міжнародні зобов'язання України в цій царині й відповідні ініціативи в українському законодавстві, а також про впровадження гендерної й недискримінаційної політики в організаціях виконано Тамарою Марценюк (Марценюк, 2017). Авторка піднімає ряд найбільш актуальних питань

сьогодення, зокрема, у роботі, присвяченій перспективам та проблемам українського суспільства стосовно інтеграції жінок у ЗСУ (Марценюк, Гриценко, Квіт, Берлінська, 2018, с. 13-31).

У правовій площині дослідниками Н. Камінською, С. Чернявським та О. Перуною досліджено законодавче регулювання та міжнародні стандарти гендерної рівності (Камінська, Чернявський, Перунова, 2020). Нелею Лях проаналізовано міжнародні стандарти забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції (Лях, 2021). Юлією Гончаровою визначено роль та місце принципу гендерної рівності в сучасному міжнародному праві (Гончарова, 2017). В результаті аналізу робіт Юлії Гончарової зроблено висновки, що забезпечення принципу гендерної рівності є надважливим у сфері оборонної діяльності держави, оскільки жінки на рівні з чоловіками спроможні підтримувати її обороноздатність (Гончарова, 2017).

Попри досить високий інтерес до цієї тематики, все ж залишаються питання, які потребують свого висвітлення, зокрема це стосується практичного застосування міжнародних стандартів та ефективного забезпечення гендерної рівності в системі ДСНС України в умовах сучасних цивілізаційних викликів. Тому цікавими для нашого дослідження є роботи, присвячені проблемам забезпечення гендерної рівності в системі безпеки і оборони України. Проведене О. Дроздом дослідження сучасного стану забезпечення гендерної рівності в системі МВС України та аналіз гендерної рівності у структурах безпеки і оборони України (Дрозд, 2020). Відповідно до результатів дослідження, забезпечення гендерної рівності в системі МВС України є складним процесом, який характеризується своєю багатоаспектністю. На сучасному етапі реформування органів системи МВС України вимагає прогресивних підходів до відбору, підготовки, прийняття на службу працівників і їхнього кар'єрного зростання. На думку вченого, саме урахування гендерного аспекту й подолання гендерних стереотипів у цій сфері є вкрай важливими, адже основними критеріями в цьому разі мають бути професіоналізм і компетентність (Дрозд, 2020, с. 112-116). Задля забезпечення гендерної рівності необхідно не лише імплементувати у національне законодавство міжнародні документи, що регламентують це питання, а й, перш за все, намагатися змінити свідомість суспільства та прибрати бар'єри культурних упереджень, які все ще мають обмежувачий ефект у залученні жінок до роботи у сфері безпеки та оборони на всіх її рівнях (Кльова, Косяченко, 2021, с. 212-213).

Мета статті полягає у дослідженні уявлень про себе та гендерну рівність у представників системи органів та підрозділів ДСНС України, а саме жінок та дівчат, які на сьогодні проходять службу в органах і підрозділах служби цивільного захисту ДСНС України, на прикладі курсантської молоді ЗВО ДСНС України.

Методи дослідження:

Для досягнення мети дослідження використовувались наступні методи: теоретичні (аналіз науково-дослідних джерел, синтез результатів дослідження, порівняння та узагальнення наукових даних) емпіричні (авторський опитувальник вивчення уявлень про гендерну рівність курсанток ЗВО ДСНС) методи математичної статистики для обробки даних.

Результати дослідження

В опитуванні взяли участь курсантки першого-четвертого курсів Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України в кількості 80 осіб.

З метою вивчення уявлень про себе, курсанткам було запропоновано вибрати з перелічених якостей ті, які, на їх думку, найбільше в них виражені.

Отримані результати подані на рисунку 1.

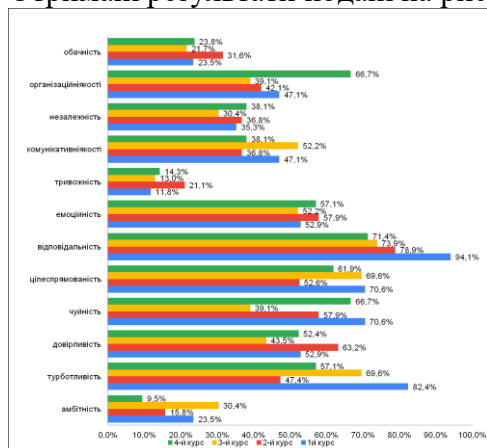

Рис. 1. Уявлення курсанток ЗВО ДСНС України про власні особистісні якості

Аналіз результатів дослідження показав, що уявлення про себе у курсанток різних курсів суттєво різняться (рис. 2). Так із запропонованих якостей, які на думку курсанток є в них найбільш вираженими, дівчата першого курсу зазначають відповідальність (94,1 %) та турботливість (82,4 %). до четвертого курсу уявлення про себе істотно змінюються. Так відповідальними вважають себе лише 71,4 % четвертокурсниць, а турботливими – 57,1 %.

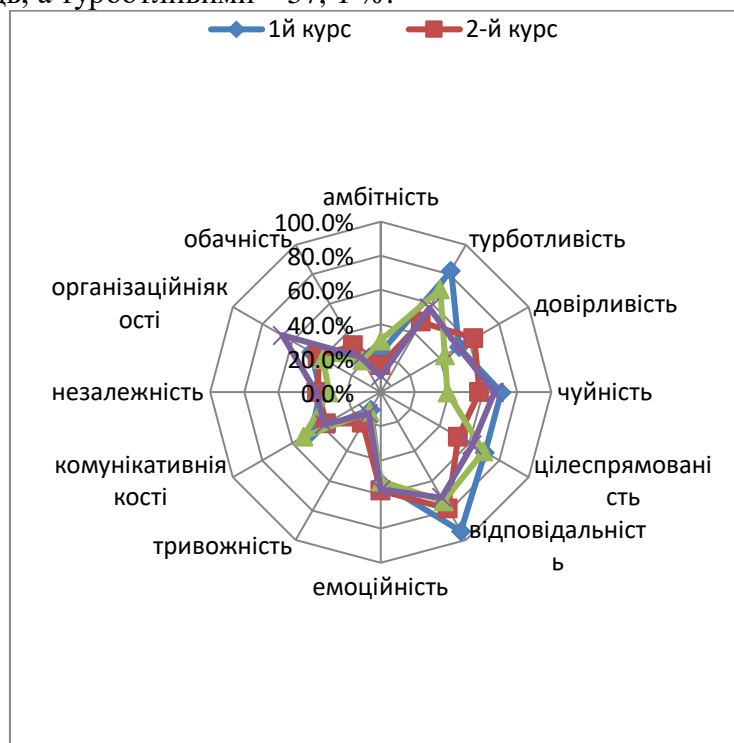

Рис. 2. Уявлення про себе курсанток різних курсів

Натомість уявлення про себе, як про гарних організаторів у дівчат істотно збільшується на протязі навчання (47,1 % - 1 курс; 66,7 % - 4 курс).

Цікавий той факт, що більшість курсанток всіх курсів заперечують наявність в себе таких якостей, як тривожність, обачність та амбітність. Частота вибору такої якості, як чуйність різко знижується від першого до третього курсу (від 70,6 % до 39,1 %), а потім дещо зростає у четвертокурсниць (66,7 %).

Така зміна уявлень про себе може бути спричинена як особливостями навчального процесу, так і особливостями спілкування в юнацькому учнівському колективі (потребою у прийнятті та з цією метою - підлаштування особистих уявлень у відповідність до колективних цінностей).

Уявлення про відсутність або наявність проявів гендерної нерівності чи дискримінації під час навчання (несення служби) також мають істотні розбіжності у курсанток різних курсів (рис. 3). Так 88,2 % першокурсниць впевнені, що з подібними проявами не стикались, тоді як у дівчат з другого до четвертий курс така впевненість значно слабшає. Лише близько 60 % курсанток старших курсів стверджують, що не стикались з подібними проявами, а кількість ствердних відповідей істотно зростає (від 11,8 % у першокурсниць, до 39,1 % у третьокурсниць).

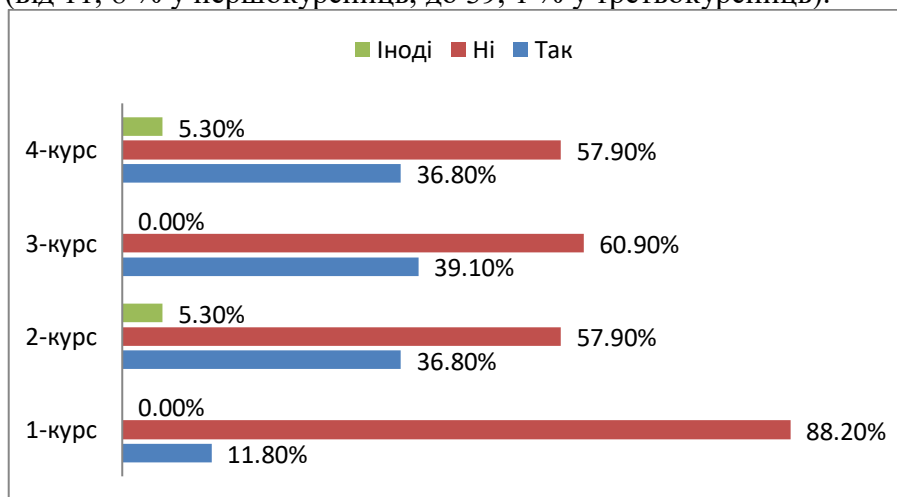

Рис. 3. Уявлення про наявність гендерної нерівності під час навчання

Можна припустити, що першокурсниці ще дещо ідеалізують навчання, та не в повній мірі звертають увагу на негативні аспекти спілкування. Більш тривалий термін перебування на службі збільшує коло спілкування та урізноманітнює як позитивний так і негативний досвід.

Обізнаність дівчат щодо порядку дій при виникненні негативних ситуацій з проявами гендерної нерівності чи дискримінації також різниться в представниць різних курсів. найбільшу обізнаність з цього питання демонструють першокурсниці (94, 3 %), найменшу – четвертокурсниці (66,7 %) (рис.4). Ми вважаємо, що даний факт зумовлений більш активною позицією Держави та громадських організацій до проблеми в останні роки.

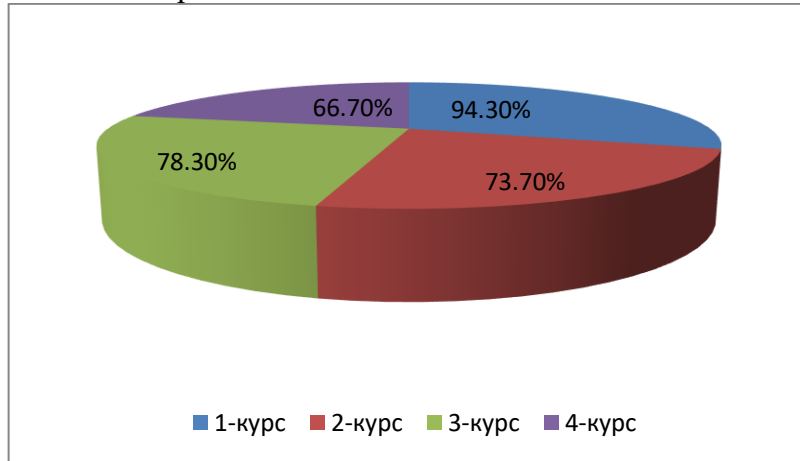

Рис. 4. Рівень обізнаності щодо порядку дій при проявах гендерної нерівності

Висновки

Зважаючи на вищевикладене, ми вважаємо, що на даний час дійсно існують питання щодо забезпечення гендерної рівності в системі ДСНС України.

Опитування курсантської молоді показало, що трапляються випадки проявів гендерної нерівності і дискримінації під час навчального процесу в ЗВО ДСНС України, але існує тенденція до їх зниження з року в рік. Так першокурсниці набагато рідше зустрічались з подібними проявами, ніж курсантки старших курсів.

Крім того перебування в навчальному колективі ЗВО ДСНС істотно впливає на переконання курсантів, на їх уявлення про світ. Це обумовлено не лише структурою навчального процесу, але й психологічними особливостями юнацького віку. Даний факт можна використовувати для формування позитивного ставлення до гендерної рівності ще на початку навчання і служби в ДСНС, що, в свою чергу, буде поступово змінювати відношення всієї системи до даного питання.

Наступним кроком нашого наукового пошуку буде визначення впливу особистісних якостей курсанток ЗВО ДСНС України на особливості їхніх уявлень про гендерну рівність.

Список використаних джерел

Андрусак, І. П. (2017). Ідея гендерної рівності в українській правовій думці другої половини ХІХ століття [Дис. канд. юр. наук, Національний університет «Львівська політехніка»]. Інституційний депозитарій Національного університету «Львівська політехніка». <https://ena.lpnu.ua/handle/ntb/38265>

Гендерна рівність. (б. д.) Національна соціальна сервісна служба України. Урядовий портал. <https://nssu.gov.ua/genderna-rivnist>.

Гончарова, Ю. А. (2017). Роль та місце принципу гендерної рівності в сучасному міжнародному праві [Дис. канд. юрид. наук, КНТЕУ]. Національна академія наук України. <http://idpnan.org.ua/files/goncharova-yu.a.-rol-ta-mistse-printsipu-gendernoji-rivnosti-v-suchasnomu-mijnarodnomu-pravi-d.doc>

Грицай, І. О. (2018). Принцип гендерної рівності та механізм його забезпечення: теоретико-правовий аспект [Дис. д-р. юрид. н. Дніпро].

Дрозд, О. (2020). Гендерна рівність у сфері безпеки й оборони: міжнародний досвід. *Підприємництво, господарство і право*, (10), 105-110.

Дрозд, О. (2020). Забезпечення гендерної рівності в системі МВС України: питання сьогодення. *Науковий вісник публічного та приватного права*, (3), 112-116.

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» № 2866-IV (2005, 8 вересня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.

Івченко, Ю. В. (2013). Гендерна рівність в Україні (національні особливості). *Філософські та методологічні проблеми права*, (1-2), 52-59.

Камінська, Н. В., Чернявський, С. С., & Перунова, О. С. (2020). Законодавче регулювання та міжнародні стандарти гендерної рівності: лекція. *Київ: Нац. акад. внутр. справ*.

Кльова В. О., Косяченко К. Е. (2021). Гендерна рівність у структурах безпеки та оборони України. У В. В. Черней, С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський (Ред.), *Розуміння маскуліності та гендерної рівності в секторі безпеки України та представлення результатів дослідження* (с. 212-213). *Національна академія внутрішніх справ*.

Крочук, М. І. (2011). Гендерна рівність як складова загального принципу рівності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 4, 464-471.

Левченко, К. Б., & Мартиненко, О. А. (2008). Жінки в органах внутрішніх справ. *Київ: Телесик*.

Лях, Н. В. (2021). Міжнародні стандарти забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції. *Нове українське право*, (6), 255-260. <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.6.37>

Марценюк, Т. (2017). *Гендер для всіх. Виклик стереотипам*.

Марценюк, Т., Гриценко, А., Квит, А., & Берлинская, М. (2018). Интеграция женщин в вооруженные силы: перспективы и проблемы украинского общества. *Laboratorium: Журнал социальных исследований*, (2), 13-33. <https://cyberleninka.ru/article/n/integratsiya-zhenschin-v-vooruzhennye-sily-perspektivy-i-problemy-ukrainskogo-obschestva>

Мірошніченко, О. А. (2011). Права людини: гендерна рівність та міжнародне право. *Форум права*, (1), 690-693.

Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1544-р (2020, 28 жовтня). Відомості Верховної Ради України, (28), 20. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>.

Resolution 1325 (2000), adopted by the Security Council at its 4213th meeting, on 31 October 2000. https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/SC_ResolutionWomenPeaceSecurity_SRES1325%282000%29%28english_0.pdf (дата звернення: 10.09.2020).

Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки / Рада Європи (2018, квітень). <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukrnew2/16808b35a4>.

References

Andrusiak, I. P. (2017). Ideia gendernoi ravnosti v ukrainskii pravovii dumtsi druhoi polovyny XIX stolittia [The idea of gender equality in Ukrainian legal thought of the second half of the XIX century] [in Ukrainian].

Henderna rivnist [Gender equality]. *Natsionalna sotsialna servisna sluzhba Ukrainy. Uriadovi porta - National Social Service of Ukraine. Government portal*. <https://nssu.gov.ua/genderna-rivnist>. [in Ukrainian].

Honcharova, Yu. A. Rol ta mistse pryntsypu gendernoi ravnosti v suchasnomu mizhnarodnomu pravi [The role and place of the principle of gender equality in modern international law] (*Doctoral dissertation, Kyiv, 2017*) [in Ukrainian].

Hrytsai, I. O. (2018). Pryntsyp hendernoї ravnosti ta mekhanizm yoho zabezpechennia: teoretyko-pravovyi aspekt [The principle of gender equality and the mechanism of its provision: theoretical and legal aspect] (*Doctoral dissertation, Dnipro, 2018*). [in Ukrainian].

Drozd, O. (2020). Henderna rivnist u sferi bezpeky y oborony: mizhnarodnyi dosvid [Gender equality in security and defense: international experience] *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo - Entrepreneurship, Economy and Law*, (10), 105-110 [in Ukrainian].

Drozd, O. (2020). Zabezpechennia hendernoї ravnosti v systemi MVS Ukrainy: pytannia sohodennia [Ensuring gender equality in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: current issues]. *Naukovyi visnyk publicnoho ta pryvatnoho prava - Scientific Bulletin of Public and Private Law*, (3), 112-116 [in Ukrainian].

Ivchenko, Yu. V. (2013). Henderna rivnist v Ukraini (natsionalni osoblyvosti) [Gender equality in Ukraine (national characteristics)]. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava - Philosophical and methodological problems of law*, (1-2), 52-59 [in Ukrainian].

Kaminska, N. V., Cherniavskiy, S. S., & Perunova, O. S. (2020). Zakonodavche rehuliuвання ta mizhnarodni standarty hendernoi rivnosti: lektsiia. [Legislation and international standards of gender equality: the lecture]. *Kyiv: Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav - Kyiv: National Academy of Internal Affairs* [in Ukrainian].

Klova V. O., Kosiachenko K. E. (2021). Henderna rivnist u strukturakh bezpeky ta oborony Ukrainy [Gender equality in the security and defense structures of Ukraine]. U V. V. Cherniei, S. D. Husariev, S. S. Cherniavskiy (Red.), *Rozuminnia maskulinnosti ta gendernoi rivnosti v sektori bezpeky Ukrainy ta predstavlenia rezultativ doslidzhennia - Understanding masculinity and gender equality in the security sector of Ukraine and presenting the results of the study, 212-213*. Kyiv: Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].

Krochuk, M. I. (2011). Henderna rivnist yak skladova zahalnoho pryntsypu rivnosti [Gender equality as a component of the general principle of equality]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav - Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs, 4, 464-471* [in Ukrainian].

Levchenko, K. B., & Martynenko, O. A. (2008). Zhinky v orhanakh vnutrishnikh sprav [Women in law enforcement]. *Kyiv: Telesyk*. [in Ukrainian].

Liakh, N. V. (2021). Mizhnarodni standarty zabezpechennia hendernoi rivnosti v diialnosti politsii [International standards for gender equality in policing]. *Nove ukrainske pravo - New Ukrainian law, (6), 255-260* [in Ukrainian].

Martseniuk, T. (2017). Hender dlia vsikh. Vykylyk stereotypam [Gender for all. A challenge to stereotypes]. [in Ukrainian].

Martseniuk, T., Hrytsenko, A., Kvyt, A., & Berlynskaia, M. (2018). Yntehratsiia zhenshchyn v vooruzhennyye syly: perspektivy y problemy ukraynskoho obshchestva [Integration of Women into the Armed Forces: Prospects and Problems of the Ukrainian Society]. *Laboratorium: Zhurnal sotsyalnykh yssledovaniy - Laboratorium: Journal of Social Research, (2), 13-33* [in Russian].

Miroshnychenko, O. A. (2011). Prava liudyny: genderna rivnist ta mizhnarodne pravo [People's rights: gender equality and international law]. *Forum prava - Law Forum, (1), 690-693* [in Ukrainian].

Natsionalnyi plan dii z vykonannia rezoliutsii Rady Bezpeky OON 1325 «Zhinky, myr, bezpeka» na period do 2025 roku [National Action Plan for the Implementation of UN Security Council Resolution 1325 "Women, Peace, Security" until 2025]. zatverdzhenyi Rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 zhovtnia 2020 r. № 1544-r / *Verkhovna Rada Ukrainy - Verkhovna Rada of Ukraine*. [in Ukrainian].

Resolution 1325 (2000), adopted by the Security Council at its 4213th meeting, on 31 October 2000 [in English].

Stratehiia hendernoi rivnosti Rady Yevropy na 2018–2023 roky [The Council of Europe's Gender Equality Strategy for 2018-2023]. *Rada Yevropy - Council of Europe (2018, kviten)* [in Ukrainian].

Zakon Ukrainy «Pro zabezpechennia rivnykh prav ta mozhlyvostei zhinok i cholovikiv» [The Law of Ukraine “On Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men] № 2866-IV (2005, 8 veresnia). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.